

PRISPEVEK OB 25-LETNICI DELOVANJA OBMOČNEGA ZDRUŽENJA VETERANOV VOJNE ZA SLOVENIJO ORMOŽ

Prispevek govori o nastanku in delovanju Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Ormož (OZVVS ORMOŽ), prizadevanjih za ohranjanje spomina na osamosvojitveno vojno, sodelovanju z veteranskimi in domoljubnimi organizacijami in društvi. Med poudarki delovanja veteranske organizacije so predstavljene domoljubne prireditve, ki jih vsako leto pripravlja združenje.

Uvod

OZVVS Ormož je bila ustanovljena pred petindvajsetimi leti, natančneje 13. junija 1996. Od takrat uresničuje svoje poslanstvo na širokem področju delovanja: ohranja in krepi domoljubje, svobodoljubnost, socialno pravičnost, spomin na izvajanje obrambne priprave za osamosvojitve Republike Slovenije ter obrambnih nalog v vojni za Slovenijo. S posebnim občutkom skrbimo za ohranjanje spomina na pripadnike Teritorialne obrambe (TO), manevrske strukture narodne zaščite (MSNZ), milice, narodne zaščite (NZ) in drugih obrambnih ter samozaščitnih struktur, ki so se vključile v priprave na osamosvojitve in izvajanje obrambnih nalog v vojni za samostojno Slovenijo.

Prapori na srečanju braniteljev leta 2020 v Ormožu.

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Ormož je domoljubno, nepolitično, neprofitno in nevladno društvo, ki združuje vse udeležence in udeležence priprav in vojne za Slovenijo z območja Upravne enote Ormož, ne glede na njihova politična in nazorska prepričanja, ki so kot pripadniki s temi pravili določenih organizacijskih oblik ali kot prostovoljci, aktivno sodelovali v pripravah ali neposrednih obrambnih aktivnostih v vojni za ohranitev samostojne in neodvisne Republike Slovenije v obdobju od 17. maja 1990 do 25. oktobra 1991.

Pobuda za oblikovanje OZVVS v Ormožu

Ormoški veterani so vse od ustanovitve ZVVS delovali v Pokrajinskem odboru ZVVS Vzhodnoštajerske pokrajine; zastopali so ga Miran Fišer, Bojan Rajh in Mirko Novak. Že kmalu je bila oblikovana pobuda za ustanovitev OZVVS Ormož, ki je izvirala iz hotenja in potreb udeležencev vojne za Slovenijo 1991 v Ormožu. Ormoški predlog za ustanovitev lastnega veteranskega odbora je leta 1994 odločno podrlo predsedstvo Pokrajinskega odbora ZVVS za vzhodno Štajersko v Mariboru. Za pripravo ustanovnega zbora veteranov je bil oblikovan iniciativni odbor, ki ga je vodil Miran Fišer, ob njem pa so delali še: Ivan Kuharič, Mirko Novak, Marta Pershak, Marijan Premuš, Bojan Rajh in Danilo Siviloti.

Člani iniciativnega odbora so pripravili vse normativne, programske in kadrovske podlage za ustanovitev Območnega odbora ZVVS Ormož. O nameri za ustanovitev tega odbora, kjer se bodo združevali veterani vojne za Slovenijo z območja Občine Ormož, so sprožili širšo aktivnost seznanjanja javnosti preko medijev javnega obveščanja (Radio Ormož, Ptujski tednik, Kabelska televizija). Ob sodelovanju Sekretariata za obrambo Ormož so vse udeležence vojne seznanili s statutom ZVVS, s cilji nove veteranske organizacije in z njenim poslanstvom ter nalogami. Tako so udeleženci vojne prejel prijavnico in preprosto pojasnilo o načinu včlanitve v ZVVS. Iniciativni odbor je delal od oblikovanja v septembru 1994 do ustanovnega zbora veteranov, 23. junija 1996 v Ormožu.

¹ Miran Fišer, predsednik OZVVS Ormož.

Ustanovitev OZVVS Ormož

Potreba ormoških veteranov po lastnem odboru je bila uresničena na ustanovnem zboru, ki je bil 23. junija 1996 v dvorani Prostovoljnega gasilskega društva Ormož. Zbora se je udeležilo 17 ustanovnih članov, med njimi Boris Cizerl, Miran Fišer, Franc Hergula, Maks Horvat, Branko Jovanovič, Jožek Kosi, Ivan Kuharič, Mirko Novak, Vito Pajek, Ernest Pleh, Franc Plojer, Marjan Premuš, Franc Puklavec, Bojan Rajh, Aleksander Štampar, Ivan Švajgl in Jože Trstenjak.

Med gosti ustanovnega zbora sta bila predsednik Pokrajinskega odbora ZVVS za vzhodno Štajersko Vladimir Maher in urednica Radia Ormož Aljoša Vodnik. Vodenje ustanovnega zbora veteranov je bilo zaupano delovnemu predsedstvu v sestavi Bojan Rajh, Ivan Kuharič in Ernest Pleh. Na zboru veteranov so obravnavali poročilo o delu Pokrajinskega odbora ZVVS (PO ZVVS VŠP), ki ga je podal Vladimir Maher, in iniciativnega odbora ZVVS Ormož, ki ga je podal Miran Fišer.

Na zboru so soglasno izvolili vodstvo OZVVS Ormož:

- predsednik Miran Fišer,
- podpredsednik Aleksander Štampar,
- tajnik Bojan Rajh,
- člane odbora: Marko Kočevar iz Središča ob Dravi, Roman Kralj iz Sv. Tomaža pri Ormožu in Marjan Premuš iz Ormoža.

Pri oblikovanju vodstva OZVVS so bili pozorni na zastopanost članov glede na udeležbo v pripravah in v vojni (MSNZ, TO in civilna obramba) in krajevno zastopanost posameznega člana. Skladno s statutom OZVVS Ormož so oblikovali komisijo za nadzor, v katero so bili izvoljeni: Boris Cizerl, Zdenka Golob in Ivan Kuharič, in častno razsodišče, v katerega so bili izvoljeni: Mirko Novak, Vito Pajek in Marta Peršak.

Na glasovanju o sklepih so tudi formalno potrdili ustanovitev OZVVS Ormož, sprejeta so bila pravila in program dela, v katerem so namenili osrednji del vključevanju udeležencev vojne za Slovenijo v veteransko organizacijo in zagotavljanju pogojev za hranjenje gradiva o pripravah in poteku vojne na območju Občine Ormož. Posebno skrb so namenili seznanjanju širše javnosti z manj znanimi dogodki in vlogi posameznikov v pripravah na vojno in v vojni, načrtovali sodelovanje na spominskih svečanostih ob obletnicah dogodkov vojne za Slovenijo 1991. Na zboru je bila posebej poudarjena tudi potreba po angažiranju vodstva OZVVS pri ovrednotenju zaslug Ormožanov in njihovega prispevka v času vojne, ki so bili prezrti. Na področju krepitve veteranske organizacije so posvetili vso skrb negovanju dobrih odnosov med veterani in krepitve njihove pripadnosti vojni enoti, v kateri so služili leta 1991. Enako skrb so namenjali vzpostavitvi dobrih odnosov s slovensko vojsko in policijo ter z drugimi veteranskimi organizacijami, ki so delovale na območju nekdanje Občine Ormož.

Po zaključku ustanovnega zbora veteranov je delegacija OZVVS Ormož položila cvetje k spominski plošči na ormoškem dravskem mostu, ki jo je ob prvi obletnici vojne postavila Občina Ormož.

OZVVS Ormož ob svoji ustanovitvi ni imela lastnih prostorov, zato so uporabljali sedež Sekretariata za obrambo v Ormožu, kjer so hranili dokumentacijo odbora. OZVVS je z Občino Ormož podpisala najemno pogodbo za pisarno, vendar so kmalu ugotovili, da pisarna ne zadošča potrebam za poslovanje OZVVS, zato so ključne vrnili. Med tem so se s prošnjo obrnili na Ministrstvo za obrambo R Slovenije za pridobitev prostorov nekdanjega skladišča orožja TO v Ormožu. Ministrstvo je ugodilo prošnji, veterani pa so s prostovoljnim delom nekdanje skladiščne prostore preuredili v prijeten klubski prostor in manjšo pisarno.

Z leti je v OZVVS Ormož nastajal obsežen program dela, ki izhaja iz poslanstva veteranske organizacije in iz hotenj članov. Uresničevanje nalog na področju krepitve ZVVS so si zamislili s povezovanjem vseh udeležencev vojne za Slovenijo 1991, ne glede na to, ali so bili v TO, milici, NZ, gasilskih društvih, v delovnih organizacijah, ki so podpirale obrambna prizadevanja, ali pa so se kot prostovoljci izkazali v postavljanju barikad in sporočanju podatkov o nasprotniku. Povezovanje veteranov so uresničevali s sodelovanjem z veteranskimi in s stanovskimi organizacijami v pripravi in izvedbi prireditev, posvečenih ohranjanju spomina na vojno za Slovenijo. Na področju sodelovanja s strokovnimi in domoljubnimi

organizacijami so našli pot do Zgodovinskega društva in v njihovih publikacijah objavljali prispevke o delovanju TO Občine Ormož in udeležencih vojne za Slovenijo. Pri organiziranju strokovnega izobraževanja članov so se posvetili pripravam strokovnih ekskurzij in vojaškostrokovnih predavanj, ki so jih izvedli v sodelovanju z OZSČ Ormož.

S posebno pozornostjo je OZVVS Ormož angažirala delegacije in praporščake na prireditvah, ki so jih organizirale OZVVS Maribor, Ruše, Slovenska Bistrica, Lenart, Ljutomer, Gornja Radgona in Murska Sobota.

Učenci OŠ Središče ob Dravi v vojaškem muzeju leta 2019.

Čeprav se je v začetku zdelo, da je skrb za vrednotenje zaslug naših članov v vojni odveč, se je izkazalo, da je še vedno treba posvečati pozornost zbiranju predlogov za priznanja veteranom, ki so bili takoj po vojni prezrti od 73. ObmŠTO. Prav tako je bilo treba posvetiti primerno skrb dogodkom v vojni in poskrbeti za postavitev pomnikov na vojno za Slovenijo 91. V minulih letih so postavili pomnike v Gomili pri Kogu s tremi spominskimi ploščami in v ormoškem parku, na katerem so tri spominske plošče. Skupaj s PVD SEVER smo postavili na mejni prehod Središče ob Dravi pomnik s spominsko ploščo. Občina Ormož je postavila spominsko ploščo na ormoškem mostu. Spominske plošče so postavili tudi na Dom kulture pri Svetem Tomažu, na gasilskih domovih v Središču ob Dravi, v Trgovišču, Veliki Nedelji, na Hardeku in na lovskem domu v Mihovcih.

V skrbi za širjenje zbirke gradiva o vojni za Slovenijo so člani OZVVS Ormož sodelovali s članki pri izdaji veteranskih zbornikov in publikacij: Ptuj in leto 1991 (2006), Čas odločitve 1990–1991 (2010), Vloga TO Pomurja v procesu osamosvajanja (2015), Vzhodnoštajerska pokrajina v procesih osamosvajanja (2019), Slovenski lovci v vojni za Slovenijo (2019) in 30. obletnica MSNZ v Vzhodnoštajerski pokrajini (2020). OZVVS Ormož je leta 2015 izdala publikacijo Zvonko Meško, velik človek iz majhnega kraja, kjer so povzeli prispevke o vlogi Zvonka Meška v osamosvajanju Slovenije. Prispevke o vojni so objavljali tudi v letnih zbornikih OZVVS.

Poseben prispevek h krepitvi ZVVS predstavlja delovanje praporščakov OZVVS, ki so bili na vidnem mestu društvenih, občinskih, pokrajinskih in državnih prireditev. Do izbruha epidemije COVID-19 so bili praporščaki udeleženi tudi na komemoracijah in ob slovesu članov OZVVS Ormož.

Obveščanje javnosti o delu OZVVS Ormož je potekalo preko Radia Prlek in KTV Ormož in s članki v Štajerskem tedniku. Vsako leto so izdali publikacijo o delovanju OZVVS Ormož in pripravili zbornik Srečanje veteranov pri Sv. Tomažu. Na internetu so pripravili spletno stran, na kateri so predstavili osnovne podatke o OZVVS Ormož, redno tudi urejajo facebook stran, kjer so predstavljeni dogodki, v katerih so bili udeleženi člani OZVVS Ormož.

OZVVS Ormož z župani Občin Ormož, Središče ob Dravi in Sv. Tomaž usklajuje pripravo in izvedbo veteranskih dogodkov v posamezni občini ter udeležbo veteranov z veteranskim praporom na

Veterani na sprejemu pri ormoškem županu leta 2020.

občinskih in krajevnih praznovanjih. Poleg tega se OZVVS Ormož prijavlja na občinske razpise za sofinanciranje in iz tega naslova vsako leto pridobi finančna sredstva, ki jih poleg dotacij ZVVS in članarine potrebuje za delovanje.

Sodelovanje s Slovensko vojsko (SV) ima med veterani poseben pomen, saj je SV nastala iz obrambne strukture, ki je leta 1991 branila Slovenijo. OZVVS Ormož je v minulih letih vzpostavila več oblik rednega sodelovanja s SV z 72. brigado in s 74. rodovskim polkom ob dnevu odprtih vrat Vojašnice generala Maistra, ob dnevu SV in drugih vojaških prireditvah ter ob večjih vojaških vajah. S pripadniki Centra vojaških šol, ki deluje v mariborski kadetnici se veterani vključujejo v izvajanje učnih programov s področja taktike in vojaške zgodovine. Kandidate za častnike so sprejeli v veteranskem klubu, ko so obiskali Ormož. Po opustitvi obveznega služenja vojaškega roka je Izpostava Uprave za obrambo Ptuj v veteranskem klubu seznanila mlade z vojaško obveznostjo, ki bi jo morali opraviti, če bi to razmere zahtevale. Zbranim mladincem so veterani vojne za Slovenijo iz Ormoža predstavili TO in vojne dogodke v Ormožu leta 1991. V letih, ko je Uprava za obrambo Maribor opravila seznanitev mladih z vojaško dolžnostjo na sejmju SOBRA v Gornji Radgoni, so se člani OZVVS Ormož vključili kot spremljevalci mladih na avtobusih do Gornje Radgone.

Veterani na predstavitvi vojaške vaje SV v Ormožu leta 2020.

Kuharska ekipa OZVVS Ormož v mariborski vojašnici leta 2020.

Veterani so v sodelovanju z župani gostili Orkester Slovenske vojske, ki je v različnih zasedbah za krajanje Ormoža, Svetega Tomaža in Središča ob Dravi nastopil na različnih prireditvah, izvedli pa so tudi več samostojnih koncertov. Ob delu veteranov z dijaki ormoške gimnazije in z učenci osnovnih šol je bilo vzpostavljeno čvrsto sodelovanje z vojaškim muzejem SV. Mladi so dobili priložnost za obiske kadetnice in ogled razstav vojaškega muzeja ter udeležbe na kviz znanja o vojni 91. Pripadniki vojaškega muzeja so tudi večkrat obiskali ormoške šole z gostujočimi razstavami o generalu Rudolfu Maistru, o razpadu SFRJ in vojni za Slovenijo.

Dijaki ormoške gimnazije v vojaškem muzeju v Mariboru leta 2019

Člani PVD SEVER iz Ormoža so veterane povezali s Policijsko postajo Ormož in mejno policijo ob izvajanju aktivnosti ohranjanja spomina na vojne dogodke ob meji. Predstavniki Policijske postaje Ormož so bili vabljeni na vse veteranske prireditve v Ormožu.

Po tem, ko si je OZVVS Ormož prizadevalo vzpostaviti stike z veterani s Hrvaške, je pred sedmimi leti steklo sodelovanje z udeleženci domovinske vojne iz

Delegacija hrvaških veteranov na pohodu Kog – Središče leta 2018.

Koprivnice. Vzpostavili smo stike pri pripravi spominskih manifestacij, povezanih z vojno v Sloveniji in na Hrvaškem, ter jih poglobili na športnem področju. Leta 2019 so veterani s pomočjo ormoške enote muzeja navezali stike s kolegi iz Varaždina, žal sodelovanje ni steklo, ker jih je prehitela epidemija COVID-19.

Delo članov OZVVS Ormož v veteranskem klubu je bilo najprej zamišljeno kot organiziranje druženja v klubskih prostorih, a se je razširilo na priprave družabnih in športnih aktivnosti članov. Veteranski klub je postal kraj sodelovanja z učenci osnovnih šol Ormoža, Središča ob Dravi, Svetega Tomaža in Gimnazije Ormož. Mladim so predstavili dogodke iz vojne 91, ki so se odvijali na območju Ormoža in mednarodno akcijo boja proti nevarnosti protipehotnih min.

Dijaki ormoške gimnazije v veteranskem klubu leta 2018.

V veteranskem klubu so se srečevali zbiratelji vojaških predmetov, opreme, orožja, oznak in odlikovanj. Na srečanjih so potekali tudi pogovori o služenju vojaškega roka, dogodkih na vojaških vajah enot TO, angažiranju TO in milice v vojni leta 91. Zbiratelji so si izmenjali izkušnje iz svoje dejavnosti in se seznanjali z novostmi na področju državnih predpisov o ravnanju s trofejnimi orožjem.

Člani veteranskega kluba so januarja izvajali zbiranja veteranskega vina in ga predali v oskrbo veteranskemu kletarju, ki neguje »zbirco« do marca. Tik pred zborom veteranov so ponovno stopili skupaj in ustekleničili veteransko vino, ki so ga postregli udeležencem zbora. Preostalo vino so namenili protokolarnim namenom in ga poklonili gostom na veteranskih prireditvah.

Veteranski klub se je uveljavil tudi kot kraj sodelovanja z drugimi veteranskimi in domoljubnimi društvi. Organiziranje in udeležba na spominskih, športnih in družabnih veteranskih prireditvah je najobširnejše področje delovanja OZVVS Ormož. Med spominskimi prireditvami, ki jih vsako leto izvede OZVVS, je treba omeniti počastitev dneva veteranov in 18. maja, ko je leta 1990 JLA poskusila razorožiti TO Občine Ormož. V spomin na začetek vojne položijo veteranske delegacije junija cvetje k pomnikom v ormoškem parku, na mostu v Ormožu, na mejnem prehodu v Središču ob Dravi in v Gomili pri Kogu. Ob tem se udeležijo sprejema pri županu Občine Ormož in proslave ob dnevu državnosti. Prvo nedeljo v juliju OZVVS v sodelovanju s Policijskim veteranskim društvom SEVER in županom Občine Ormož organizirajo srečanje braniteljev meje. Veterani pripravijo tudi prireditev ob obletnicah ustanovitve TO v mesecu novembru.

Organizacija veteranskih športnih prireditev je potekala kot posebna oblika družabnih dogodkov in se je sproti prilagajala interesom veteranov in njihovim telesnim zmožnostim. Leto so začeli z izvedbo strelskega tekmovanja z zračno puško pri Svetem Tomažu, ki so ga posvetili spominu na pokojnega veterana Zvonka Meška. Šahovsko srečanje Ptuj–Ormož so tradicionalno organizirali v maju v Ormožu ali pri Svetem Tomažu. September je bil v OZVVS Ormož tradicionalno najbolj športno obarvan mesec, pri Svetem Tomažu je potekalo srečanje veteranov s športnimi tekmovanji v streljanju z zračno puško, metu ročne bombe v

Marjan Munda na srečanju veteranov v Ljutomeru leta 2019.

cilj, visečem kegljanju, pikadu in s šaljivim tekmovanjem met krompirja v košaro. Do leta 2008 je OZVVS Ormož pripravljala tudi tekmovanja v streljanju z malokalibrsko puško na strelišču v Podgorcih, kjer žal ni več možno streljati. Na ribniku v Ormožu se septembra na ribiškem tekmovanju za pokal Krajevne skupnosti Ormož zberejo ribiči – veterani iz ZVVS in PVD SEVER VŠP in Pomurja.

Veterani-športniki iz OZVVS Ormož so se redno udeleževali športnih tekmovanj v različnih disciplinah: šahu, pikadu, metu ročne bombe v cilj, streljanju z zračno puško, kegljanju, šahu, tenisu in ribištvu. Veterani-športniki se angažirajo na tekmovanjih državne in pokrajinske ravni, dobrodošli so tudi na memorialnih tekmovanjih, ki jih organizirajo posamezne OZVVS. OZVVS Ormož so v minulih letih na športnih tekmovanjih zastopali: veterani-športniki: Stanko Belšak, Tomo Breznik, Ivan Ivanuša, Danilo Štabuc, Milan Avflič, Franc Voršič, Herman Prejac, Mirko Rajh, Ivan in Franc Puklavec, Božidar Puklavec, Dušan Bombek, Bojan Rajh, Bojan Maučič, Stanko Jurkovič, Vinko Čeh, Marjan Munda, Milan Koletnik, Danilo Korotaj, Mirko Fekonja, Jože Petek, Janko Lukačič, Franček Maučič, Peter Kavčič, Miran Hržič, Marjan Mušič, Božo Jaušovec in Branko Jambriško.

Stanko Belšak na ribiškem tekmovanju v Ljutomeru leta 2018.

Srečanje šahistov Ormož–Ptuj leta 2018.

Nekateri poudarki delovanja OZVVS Ormož v minulih 25. letih

Pohod braniteljev slovenske meje

Veterani iz Ormoža in člani sorodnih veteranskih in domoljubnih organizacij iz vse Slovenije so v koledar svojega dela z velikimi črkami zapisali pohod braniteljev meje, ki ga že dvajset let pripravljajo v mesecu aprilu, da počastijo spomin na dogodke iz vojne za Slovenijo, ko so se pripadniki TO in milice na območju nekdanje Občine Ormož spopadli s prihajajočimi oklepni enotami JLA in jim preprečevali hiter prodor v območje odgovornosti 73. Območnega štaba TO in 7. Pokrajinskega štaba TO za Vzhodnoštajersko pokrajino. Po spopadih in umiku enot JLA z območja Prlekije so pripadniki TO in milice prevzeli odgovornost varovanja obmejnega območja na novi državni meji od Osluševcev, Ormoža, Središča ob Dravi pa vse do Koga.

S pohodom, ki se je hitro uveljavil kot oblika povezovanja braniteljev iz vrst TO in milice s krajanji Hermancev, Koga in Središča ob Dravi, z leti pa so se jim pridružili veterani iz sosednjih OZVVS Podravja in Pomurja, pa tudi iz drugih

Položitev cvetja v Gomili leta 2018.

območij R Slovenije in iz Koprivnice v sosednji Hrvaški.

Prva leta so se pohodniki zbrali v Gomili pri pomniku, čez čas pa so začetek pohoda premestili na Kog, kjer je bilo veliko lažje zagotoviti sprejem, pogostitev in kulturni program za začetek pohoda.

V pripravi na pohod so svoje načrte uskladili z Občino Središče ob Dravi, s Krajevno skupnostjo Kog in z Društvom kmečkih žena Kog. Poskrbeli so tudi, da je bil pohod primerno priglašen na policijski postaji, saj se je na obmejnem območju zbralo več kot 150 udeležencev. Dogodke na pohodu je bilo treba uskladiti s proslavo občinskega praznika v Središču ob Dravi, najti termin, ko je na voljo dvorana Sokolana, obvestiti krajanje, se dogovoriti s predstavniki KS Kog in njihovim aktivom kmečkih žena za sprejem pohodnikov, za kulturni program in prijazen nagovor domačinom. Tudi na pohodu je bilo treba poskrbeti za osvežitev in pomoč pohodnikom v primeru nezgode. Ob tem je organizacijski odbor moral poskrbeti še za celo vrsto drobnih, a pomembnih nalog, da bi pohod uspel in udeležencem ostal v spominu. Pripravljalni odbor v sestavi Dušan Bombek, Marko Kočvar, Mirko Jurkovič, Branko Škrinjar, Boris Vukan, Zdravko Petek, Joža Rakuša, Miran Petek in Jože Bobnar so bili kos nalogi, vsako leto so dodali kakšno novost in poskrbeli, da je bila izbrana trasa primerna starosti pohodnikov.

Pohod je tradicionalno vodil Ivan Puklavec, ki je poskrbel za formiranje pohodne kolone, razvrstil praporščake in zastavonoše ter skrbel za primeren tempo pohoda. Praporščaki OZVVS Ormož na pohodu so bili: Tonček Murad, Miran Petek in Dušan Bombek. Za pogostitev na vmesnih točkah so skrbeli Branko Škrinjar, Ivan Lukman, Mirko Jurkovič, Miran Štampar in Marko Kočvar.

Pohodniki na Kogu leta 2019.

S prapori na pohodu Kog–Središče leta 2018.

Zdravstveno oskrbo pohodnikov so zagotavljale Ivica Vukan, Marta Peršak in Cilka Špindler; zadnja je leta 2018 poskrbela za predstavitev programa SVIT.

Pohod se je tradicionalno končal v Središču ob Dravi, kjer je župan poskrbel za topel obrok, za dobro vzdušje pa je skrbel ansambel Asparagos. Ker je bilo treba prepeljati voznike pohodnikov iz Središča ob Dravi na Kog, sta PGD Obrež in župan Jurij Borko odobrila uporabo kombijev. Organizatorji pohoda so se od organiziranih skupin pohodnikov poslovili in jim v spomin na srečanje poklonili buteljko veteranskega vina.

V izvedbi pohoda smo sodelovali tudi s Slovensko vojsko. 37. vojaško poveljstvo, kasneje pa 74. rodovski polk SV so poskrbeli za predstavitev sodobne vojaške opreme in orožja, Vojaški muzej SV pa za razstavo o vojni za Slovenijo.

Organizatorji in udeleženci pohoda so se s tradicionalnim pohodom poklonili spominu na vse, ki so obvarovali pridobljeno samostojnost in suverenost R Slovenije.

Virus COVID-19 je v minulih dveh letih veterane prikrajšal za prijetno druženje, klepet in obujanje spominov na vojno za Slovenijo ter na vse akcije, ki so jih veterani izvedli v samostojni Sloveniji. Pohodniki so ostali doma, poskrbeli za svoje in zdravje bližnjih, OZVVS Ormož pa je poskrbel, da so spomini zaživeli na spletu.

Dan veteranov

17. maja v Sloveniji vsako leto praznujemo dan veteranov. Tudi v Ormožu so v spomin na domoljube v Teritorialni obrambi, milici in civilni obrambi, ki so hoteli in zmogli ubraniti osamosvojitvene procese Republike Slovenije, počastili ta dan. Začelo se je z akcijo SEVER 1. decembra 1989 in leta 1990, ko smo se odločno uprli odvzemu orožja TO in vzpostavili delovanje Narodne zaščite, ki je kasneje dobila ime Manevrska struktura narodne zaščite. V Ormožu so v prisotnosti župana Občine Ormož, praporov veteranskih in domoljubnih organizacij položili cvetje k pomniku v ormoškem parku pred gradom. Častno dejanje vsako leto izvede skupna delegacija veteranov OZVVS Ormož, PVD SEVER – odbor Ormož in OZSČ Ormož.

Srečanje braniteljev meje 1991

Veterani vojne za Slovenijo v Ormožu pripravljajo tradicionalno srečanje braniteljev meje 1991. Proslavo in negovanje spomina na obrambo meje so najprej pripravljali v Gomili pri Kogu, pred leti pa so srečanje in proslavo prestavili v Ormož. Tako so OZVVS Ormož, PVD SEVER – odbor Ormož in OZSČ Ormož v sodelovanju z Občino Ormož počastili obletnico vojne za Slovenijo in se spomnili vseh vojnih dogodkov na območju nekdanje Občine Ormož.

Prireditve v Gomili pri Kogu so se veterani in krajanji množično udeleževali. Člani Kulturnega društva Kog so pripravljali kulturni program, ki je bil prežet z domoljubnimi vsebinami. Organizatorji proslave so vselej uspeli privabiti slavnostne govornike iz Slovenske vojske, Ministrstva za notranje zadeve in Gasilske zveze Slovenije. Slavnostni govornik leta 2014 je bil predsednik Republike. Po preselitvi prireditve v Ormož so organizatorji hitro našli skupno besedo z ormoškim županom, ki je za srečanje braniteljev meje 1991 predlagal grajsko dvorišče in nudil podporo pri izboru izvajalcev kulturnega programa.

Prireditve v Ormožu so počastili praporščaki iz Pokrajinskega odbora Vzhodnoštajerske pokrajine, OZVVS Ormož, Ptuj, Slovenska Bistrica, Lenart, Ruše, Maribor, Gornja Radgona, PVD SEVER, OZSČ Ormož in Slovenska Bistrica, ki jih je v slavnostnem mimohodu tradicionalno vodil štabni vodnik Tomaž Mlakar iz OZSČ Ormož.

Organizatorji prireditve v Ormožu s bili počaščeni, da je tudi novi župan Občine Ormož ohranil pozitiven odnos do srečanja braniteljev meje 1991, ki je potekala v spoštovanju državnih simbolov, ohranjanju spomina na dogodke na meji in na ormoškem območju v vojni za Slovenijo. Posebno čast so organizatorjem prireditve izkazali slavnostni govorniki iz ZVVS, Zveze policijskih društev Sever, Zveze slovenskih častnikov, Zgodovinskega društva Ormož, ki so osvetlili vlogo in delovanje pripadnikov TO in milice v obrambi državne meje v vojni za Slovenijo. Spomnili so na dogodke, ki so nas vodili k osamosvojitvi Slovenije, ter opozorili na družbene odklone, ki vplivajo na občutek varnosti in kakovost življenja, za katero so veterani tvegali svoja življenja leta 1991.

Srečanje braniteljev meje v Ormožu leta 2018.

Izvajalci kulturnega programa Gimnazija Ormož, ljudske pevke Kulturnega društva Obrež, trobilni kvintet Kulturnega društva Ormož in folklorna skupina iz Obreža so udeležencem srečanja braniteljev meje 1991 na vsaki prireditvi darovali doživet in domoljuben program. V minulih letih so članice in člani turističnega društva po uradnem delu poskrbeli še za okrepčilo in s strežbo v narodnih nošah dali srečanju plemenito domoljubno vzdušje.

Trobilni kvintet KD Ormož na veteranski proslavi leta 2020.

Finančno-materialno poslovanje

Vodstvo ormoške veteranske organizacije si je prizadevalo, da bi pridobili več finančnih sredstev za svoje delovanje. Najprej so imeli na voljo le članarino in donacije, ki so jih prejeli od ZVVS. Kasneje so bila OZVVS Ormož dodeljena finančna sredstva iz občinskega proračuna, kar pa se je spremenilo, ko je Občina Ormož vzpostavila sistem razpisa za sofinanciranje društev in organizacij, to pomeni, da je OZVVS konkurirala za finance s svojim letnim načrtom in ga s poročilom o realizaciji tudi potrdila. Denar je tako pritekal na društveni račun skozi vse leto po obrokih, kar ni v celoti podpiralo izvajanja programa dela.

OZVVS je vsako leto na zboru veteranov pregledala letni plan in zmožnosti finančnih sredstev. Za vsako naslednje leto so sprejeli finančni načrt, ki je omogočal lažjo izvedbo načrtovanih nalog. Ko se je financiranje delovanja OZVVS Ormož uredilo, je finančno področje prevzel blagajnik Božo Jaušovec in si poiskal strokovno pomoč pri računovodji Stanku Lebnu. Sofinanciranje iz krovne organizacije Zveze veteranov vojne za Slovenijo je v minulih osmih letih zagotovilo ustrezna sredstva, ki so bila poleg sredstev Občin Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž ter vplačane članarine bistvena za delovanje OZVVS Ormož.

Izzivi za leto 2021

- Pripraviti se na izvajanje aktivnosti na spletu, saj pričakujemo, da bo naše življenje v 2021 še vedno bistveno omejeno zaradi odrejenih ukrepov za preprečitev epidemije. Zato bo treba program v celoti prilagoditi razmeram, v katerih bomo skrbeli za lastno varnost in zdravje naših bližnjih.
- Skrb za statusno socialne zadeva članstva in pridobivanje novih članov.
- Negovanje spomina na vojno za Slovenijo in zaznamovanje 30-letnice dogodkov na območju nekdanje Občine Ormož z organizacijo tematskih razgovorov, simpozijev in skrb za pomnike in spominske plošče.
- Sodelovanje z veteranskimi, s stanovskimi in z domoljubnimi organizacijami na našem območju in na območju VŠP pri zaznamovanju 30-letnice samostojnosti Slovenije.
- Počastitev 25-letnice delovanja OZVVS Ormož s pripravo simpozija in z izdajo publikacije.

Sklepne misli

Delo OZVVS Ormož je bilo v minulih 25-ih letih uspešno in v nenehni rasti. Po ustanovitvi OZVVS Ormož leta 1996 se je včlanilo 87 veteranov, letos šteje združenje 308 članov. Aktivnosti, ki so jih vsako leto izvedli, so v celoti podprle poslanstvo veteranske organizacije, ob tem pa je Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Ormož ostalo domoljubno, nestrankarsko, nepridobitno in nevladno društvo, v katerem so udeleženci priprav in vojne za Slovenijo uresničevali svoja hotenja. V OZVVS Ormož se skladno s pravili veteranske organizacije vključujejo posamezniki, ki so bili angažirani v manevrski strukturi narodne zaščite, v enotah Teritorialne obrambe, v upravnem organu za obrambo, v organih za notranje zadeve, v narodni zaščiti, v gasilskih enotah in štabu civilne zaščite, ali pa so bili zaposleni v podjetjih in institucijah, ki so izvajale naloge civilne obrambe.

Veteran Ivan Puklavac ob prejemu priznanja OZVVS Ormož leta 2020.

Veteranski praporščak Miran Petek v povorki ob dnevu KS Ormož leta 2018.

OZVVS Ormož se v minulih 25-ih letih ni razvila v preprosto kopijo vojaške organiziranosti TO. V delovanju ormoške veteranske organizacije se je izkazalo, da značilnosti, ki so v vojni povezovale pripadnike TO, niso vrednota, ki bi večino udeležencev vojne pritegnila k včlanitvi v veteransko organizacijo. Med udeleženci vojne v Ormožu je ostal grenak spomin, da so si poklicni pripadniki 73. ObmŠTO prisvojili vojne zasluge, na rezerviste pa so v glavnem pozabili. Veteranska organizacija si je prizadevala odpraviti posamezne primere, ko so bili posamezniki in dogodki prezrti, vendar se je izkazalo, da za izhod iz labirinta neporavnanih računov v preteklosti OZVVS nima pravih možnosti. Vodstvo OZVVS si je prizadevalo, da bi težave presegle s sodobnimi in članom prilagojenimi programi in metodami dela, ki omogočajo spoštljivo skrb za socialnostatusne zadeve veteranov in negovanje spomina na vojne dogodke, ter na ljudi, ki so v njih sodelovali. Pri iskanju svoje vloge je OZVVS iskala organizacijske oblike delovanja, ki bo blizu interesom veteranov in ne bo nujno preslikava vojaške organiziranosti iz osamosvojitvene vojne. Predstavniki lokalne skupnosti in njeni dediči so v minulih letih veteranski organizaciji ponudili roko in skupaj so našli veliko dobrih rešitev, ki so omogočale dobro delovanje OZVVS v Ormožu v skrbi za udeležence vojne in ohranjanje spomina na vojno, ki leta 1991 Ormožanom ni prizanesla.

Ključne besede: organizacija, veteransko združenje, vojna za Slovenijo, leto 1991, domoljubne organizacije, vrednote, načrt dela